

Z Á P I S N I C A

zo zasadnutia Legislatívnej sekcie AMS ,

ktoré sa uskutočnilo dňa 8.12.2010 so začiatkom o 16,00 hod. v sídle AMS

Pritomné osoby :

Členovia sekcie – podľa prezenčnej listiny
Mgr. Ernest Kováč – podpredseda AMS

Počet :

6

Program rokovania:

1. Otvorenie zasadnutia
2. Analýza súčasného stavu právnej úpravy v oblasti mediácie a jej dopadu na mediálnu prax
3. Úlohy, úvahy de lege ferenda
4. Ukončenie zasadania

** K bodu 1. programu : Otvorenie zasadania*

Zasadanie Legislatívnej sekcie AMS otvorila predsedníčka sekcie, JUDr. Renáta Dolanská, ktorá konštatovala, že je prítomných 6 členov legislatívnej sekcie, ostatní členovia Legislatívnej sekcie AMS svoju neprítomnosť ospravedlnili a požiadali o zaslanie zápisu z tohto stretnutia. Svoju neprítomnosť na tomto zasadaní ospravedlnil aj predseda AMS, JUDr. Jaroslav Magura, ktorý rovnako požiadaval o zaslanie zápisu z tohto stretnutia.

*Zápis zo zasadnutia výboru vykonáva : **predsedníčka Legislatívnej sekcie AMS, JUDr. Renáta Dolanská***

** K bodu 2. programu : Analýza súčasného stavu*

Prítomní členovia Legislatívnej sekcie AMS analyzovali súčasnú právnu úpravu v oblasti mediácie, účel a cieľ Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES (*v ďalšom len ako Smernica*) , spôsob jej transpozície do právneho poriadku SR cestou zákona č. 141/2010 Z.z., ako aj dopad súčasnej právnej úpravy na uplatňovanie inštitútu mediácie ako alternatívneho spôsobu riešenia sporov a požiadavky praxe, pričom **dospeli k týmto záverom :**

1. **Zákon č. 420/2004 Z.z. o mediácii** a doplnení niektorých zákonov v platnom znení **definuje mediáciu** ako mimosúdnu činnosť, pri ktorej osoby zúčastnené na mediácii pomocou mediátora riešia spor, ktorý vznikol z ich zmluvného vzťahu alebo iného právneho vzťahu, pričom výkon činnosti mediátora je podnikaním.

Zároveň však v platnom právnom poriadku SR sú platné a účinné aj ďalšie právne predpisy, ktoré upravujú mediáciu ako činnosť, ktorá nie je mimosúdnou činnosťou zameranou na riešenie sporov resp. ktoré odkazujú na uplatnenie inštitútu mediácie podľa zákona č. 420/2004 Z.z., avšak výkon mediácie na základe týchto predpisov je v praxi zabezpečovaný prostredníctvom osôb, výkon činnosti ktorých nie je podnikaním (napr. zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, zákon č. 365 / 2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)).

Zároveň v súvislosti s aktuálnym znením ust. § 3 ods. 3 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok), v zmysle ktorého môže notár ako svoju osobitnú činnosť vykonávať aj funkciu mediátora s odkazom na zákon č. 420/2004 Z.z. vznikajú výkladové nejasnosti a rozpory, keď nie je dostatočne zrejmé, či notár je oprávnený vykonávať činnosť mediátora podľa zákona č. 420/2004 Z.z. a to priamo na základe zákona č. 323/1992 Zb., t.j. bez povinnosti absolvovať odbornú prípravu a odbornú skúšku mediátora, alebo či aj notár je k výkonu činnosti mediátora povinný mať kvalifikačné predpoklady podľa § 9 zákona č. 420/2004 Z.z. - t.j. absolvovanie odbornej prípravy a odbornej skúšky mediátora.

S ohľadom na uvedené skutočnosti možno konštatovať, že **v praxi vzniká nejednoznačnosť a rozpor v ponímaní mediácie ako mimosúdnej činnosti zameranej na riešenie sporov, postavenia mediátora a výkonu jeho činnosti**, čím sa zároveň narúša podnikateľské prostredie, do ktorého je v zmysle súčasnej právnej úpravy výkon činnosti mediátora zaradený.

2. Spoukazom na viac ako 6 ročné skúsenosti s uplatňovaním inštitútu mediácie v podmienkach SR od prijatia zákona č. 420/2004 Z.z., jej etablovanie sa v právnom prostredí SR, rastúcu požiadavku po službách mediátorov, dynamický vývoj spoločnosti a nárast sporov a súdnej agendy, v kontexte so širokospektrálnym záberom inštitútu mediácie, **sa v praxi žiada, aby bola mediáciá možná aj mimo rámca pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 420/2004 Z.z. o mediácii** (občiansko-právne, rodinnoprávne, obchodné záväzkové vzťahy, pracovnoprávne vzťahy), a to napríklad v niektorých konkrétnych oblastiach správneho práva (napr. stavebné konanie, problematika životného prostredia), pri komunitných sporoch a pod. Z tohto dôvodu sa **javí vhodné upraviť /otvoriť pôsobnosť zákona č. 420/2004 Z.z. o mediácii aj na iné oblasti spoločensko-právnych vzťahov a to formou negatívneho vymedzenia jeho pôsobnosti** (obdobne ako to vymedzuje Smernica, resp. zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní) .
3. V súvislosti s transpozíciou Smernice, bol priamou novelou zákona č. 420/2004 Z.z. , s účinnosťou od 1.7.2010, v záujme zabezpečenia prerušenia plynutia premlčacích a prekluzívnych lehôt zakomponovaný **mechanizmus začatia mediácie formou uloženia dohody o začatí mediácie, s úradne overenými podpismi osôb zúčastnených na mediácii v Notárskom centrálnom registri listín**. Touto legislatívnou úpravou sa však **narušili základné atribúty mediácie** (dôvera, diskretnosť, neformálnosť, rýchlosť), čo vyústilo do sťaženia výkonu mediácie a narušenia základných zásad, na ktorých je tento spôsob riešenia sporov vybudovaný. Tento stav je tak v priamom rozpore so Smernicou, ktorej **cieľom je uľahčiť prístup k alternatívnemu riešeniu sporov a podporovať riešenie sporov v priateľskom duchu prostredníctvom nabádania na používanie mediácie a zabezpečením vyváženého vzťahu medzi mediáciou a súdnym konaním**.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že beh premlčacích a prekluzívnych lehôt je relevantný len pri určitej časti sporov / *prevažne majetkové spory*/, pričom vo vzťahu k premlčaniu je navyše potrebné zdôrazniť, že na premlčanie aj súd prihliadne až na námietku dlžníka.

V tejto súvislosti sa ponúkajú iné riešenia, prostredníctvom ktorých by bola naplnená požiadavka Smernice vo vzťahu k prerušeniu plynutia premlčacích a prekluzívnych lehôt bez toho, aby boli narušené základné atribúty mediácie, napr. vedenie samostatného registra mediácií na príslušnom súde, do ktorého by sa zaznamenávalo začatie a skončenie mediácie na základe oznámenia mediátora vykonaného na žiadosť aspoň jednej osoby zúčastnenej na mediácii.

Prítomní členovia Legislatívnej sekcie AMS sa zhodli na tom, že pôvodná úprava § 7 zákona č. 420/2004 Z.z. o mediácii, v zmysle ktorej bolo možné dohodu o mediácii nahradiť vyhlásením osoby zúčastnenej na mediácii o súhlase s mediáciou zaznamenaným v zápisnici, zodpovedal požiadavke neformálnosti, diskretnosti a dôvernosti v dostatočnom rozsahu.

4. V súvislosti s transpozíciou Smernice, v zmysle ktorej sa má tiež zabezpečiť kvalita mediácie, bolo do § 10a zákona č. 420/2004 Z.z. zakomponované tzv. **ďalšie vzdelávanie mediátorov, ktoré organizuje ministerstvo prostredníctvom vzdelávacej inštitúcie / každé dva roky najmenej jeden odborný seminár ako súčasť ďalšieho vzdelávania mediátorov/**. V záujme zosúladenia požiadaviek Smernice na kvalitný výkon mediácie s korektnou koncepciou kvalifikačných predpokladov na výkon činnosti mediátorov **sa javí žiadúcim stanoviť štandardy odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania mediátorov a otvoriť priestor pre všetky akreditované vzdelávacie inštitúcie, pričom účasť na seminároch by bola flexibilnejšie hodnotená napríklad formou kreditného systému (kde by mohli byť zohľadnené napríklad aj zahraničné stáže a pod.)**.

V súvislosti s požiadavkou ďalšieho vzdelávania mediátorov a zabezpečenia vyváženého vzťahu medzi mediáciou a súdnym konaním však znovu vyvstáva do popredia **otázka postavenia mediátora**. Za súčasného stavu, keď výkon činnosti mediátora je podnikaním, bez toho, aby bola legislatívne zabezpečená súčinnosť resp. určité prepojenie mediácie a súdneho konania, je požiadavka ďalšieho vzdelávania mediátora, ako podmienky ďalšieho výkonu podnikateľskej činnosti, zásahom do podnikateľského prostredia. Na druhej strane, v prípade zabezpečenia súčinnosti /vyváženého stavu medzi súdnym konaním a mediáciou, je požiadavka ďalšieho vzdelávania mediátorov prostredníctvom ministerstva legitímna /*podobne ako napr. v prípade správcov konkurzných podstát/*.

Súčasnú znenie § 9 zákona č. 420/2004 Z.z. navyše vyvoláva nejasnosti z hľadiska rozshu odbornej prípravy u časti mediátorov, nakoľko odborná príprava mediátora pre právnické profesie je stanovená v rozsahu 100 hodín a odborná príprava mediátora pre právnické profesie je stanovená v rozsahu nepresahujúcom tri po sebe nasledujúce dni. Legislatívna sekcia AMS sa zhodla na tom, že v záujme zabezpečenia kvality mediácie ako aj zrozumiteľnosti zákona o mediácii v danej časti by bolo vhodné § 9 zákona prepracovať a rozšíriť rozsah odbornej prípravy resp. stanoviť štandardy odbornej prípravy ako aj ďalšieho vzdelávania mediátorov.

5. V kontexte poznatkov z praxe sa v záujme určitejšieho a zrozumiteľnejšieho právneho upravenia javí vhodné terminologicky a legislatívne upraviť viaceré **legislatívne a terminologické nepresnosti a nejasnosti** zákona č. 420/2004 Z.z.
6. Doterajšie poznatky s uplatňovaním inštitútu mediácie v podmienkach SR nasvedčujú tomu, že tento spôsob riešenia sporov sa v podmienkach SR už dostatočne etabloval, pričom zo strany laickej verejnosti narastá dopyt po službách mediátora. V kontexte požiadaviek smernice / *čl. I. ods. 1 - podpora súčinnosť súdov a činnosti mediátora/* ako aj slovenskej právnej praxe sa **javí účelným, v záujme zefektívnenia spolupráce mediátorov so súdmi čiastkovo upraviť aj ďalšie právne predpisy / napr. OSP – schválenie dohody, ktorá je výsledkom mediácie súdnym zmiernom, informačné stretnutie u mediátora, trovy konania, zákon o súdnych poplatkoch, zákon o poskytovaní pomoci osobám v hmotnej núdzi a pod. /**

*** K bodu 3. programu : Úlohy, úvahy de lege ferenda**

Na základe analýzy súčasného stavu, vykonanej v zmysle bodu 2. programu, Legislatívna sekcia AMS konštatuje, že **AMS má záujem cestou spolupráce s ostatnými občianskymi združeniami združujúcim mediátorov ako aj s jednotlivými mediátormi**, ktorí prejavia záujem o participáciu na tvorbe legislatívnych návrhov, **zosumarizovať podnety na legislatívne úpravy, ktorých cieľom je komplexná úprava inštitútu mediácie a výkonu mediácie v kontexte poznatkov doterajšej praxe a naplnenia cieľov Smernice**, ktorá by reálne prispela k podpore korektného a efektívneho urovnávania sporov prostredníctvom mediácie a tým aj k zníženiu preťaženia súdov a prieťahov v súdnom konaní.

Za týmto účelom sa Legislatívna sekcia AMS dohodla na nasledovnom :

- 1, Legislatívna sekcia AMS poveruje podpredsedu AMS, Mgr. Ernesta Kováča, zabezpečiť zriadenie osobitnej e-mailovej schránky: legislativa@amssk.sk, do ktorej budú mať prístup všetci členovia Legislatívnej sekcie AMS.
- 2, Predsedníčka Legislatívnej sekcie AMS prizve k participácii na tvorbe legislatívnych návrhov všetky občianske združenia mediátorov pôsobiace na území Slovenskej republiky.
- 3, Predsedníčka Legislatívnej sekcie AMS prostredníctvom e-mailovej komunikácie osloví všetkých mediátorov a mediálne centrá zapísané v zoznamoch vedených Ministerstvom Spravodlivosti SR k tomu, aby všetky svoje legislatívne podnety, návrhy a pripomienky adresovali na osobitný e-mail: legislativa@amssk.sk / *prvá výzva bude limitovaná do 31.01.2010* / .
- 4, Legislatívna sekcia AMS poveruje podpredsedu AMS, Mgr. Ernesta Kováča, zabezpečiť vyvesenie oznamu o možnosti zasielať legislatívne podnety, návrhy a pripomienky adresovali na osobitný e-mail: legislativa@amssk.sk, na stránke AMS v časti AKTUALITY.
- 5, Legislatívna sekcia AMS bude podnety, návrhy a pripomienky vyhodnocovať priebežne.
- 6, Výstupy z vykonaného zberu legislatívnych podnetov, návrhov, pripomienok postúpi Legislatívna sekcia AMS subjektom disponujúcim legislatívnou/zákonodárnou iniciatívou.
- 7, Predsedníčka Legislatívnej sekcie AMS spracuje pravidlá a plán činnosti Legislatívnej sekcie AMS.

Úvahy de lege ferenda :

Na tomto zasadnutí Legislatívnej sekcie AMS boli zaznamenané tieto podnety :

1, Postavenie mediátora priblížiť modelu postavenia súdneho znalca, ktorý je podnikateľom na základe osobitného predpisu / *obdobne ako mediátor* / , vykonáva však na základe uznesenia súdu aj znaleckú činnosť v rámci súdneho konania ako súdny znalec. V tomto kontexte by v prípade zabezpečenia súčinnosti súdneho konania a mediácie bola zachovaná pozícia mediátora ako podnikateľa podľa osobitného predpisu, pričom zároveň by mediátor v pozícii spolupracujúceho článku v rámci súdneho konania / *obdobne ako znalec* / bol nápomocný súdom pri riešení prebiehajúcich súdnych sporov. Požiadavka ďalšieho vzdelávania mediátorov, ktoré by zabezpečovalo ministerstvo by v takomto prípade bola v celom rozsahu legitímna. Vyvážený vzťah medzi súdnym konaním a mediáciou by mohol byť zabezpečovaný aj prostredníctvom mediálnych centier, ktoré by združovali mediátorov majúci záujem o výkon mediácie aj v rámci súčinnosti so súdmi, nakoľko priamo zákon o mediácii už ráta s takouto inštitucionalizovanou podobou činnosti mediátorov.

2, Prepracovať § 7 zákona č. 420/2004 Z.z. – Dohoda o riešení sporu mediáciou, ktoré sa v praxi javí ako nejasné, neurčité, zmätočné ustanovenie / *najmä s poukazom na ust. § 7 ods. 2/*, a v nadväznosti na to, ako aj v nadväznosti na dôvody uvedené v bode 2. ods. 3 zápisnice je potrebné prepracovať aj § 14 - *Začiatok mediácie a koniec mediácie / začiatok mediácie – vrátiť sa k predošlému mechanizmu, registráciu v not. centrálnom registri listín nahradiť samostatným registrom na súdoch, kde by mediátori oznamovali na žiadosť strán začatie a následne aj ukončenie mediácie, čím sa tiež zabezpečí v duchu Smernice vyvážený vzťah medzi mediáciou a súdnym konaním; upresniť moment, kedy mediácia končí /*.

3, Terminologicky odlišiť osoby zúčastnené na mediácii ako **účastníkov mediácie** a **ďalšie osoby zúčastnené na mediácii** a následne v zákone jasne vymedziť, že povinnosťou mlčanlivosti je viazaný mediátor, účastníci mediácie ako aj ďalšie osoby zúčastnené na mediácii. Zároveň sa žiada zabezpečiť, aby povinnosť mlčanlivosti bola rešpektovaná aj v rámci prípadného následného súdneho konania a to aj zo strany súdu.

4, **Porcesne zjednodušiť a urýchliť schvaľovanie dohody, ktorá je výsledkom mediácie ako zmier pred súdom**, a to cestou novelizácie § 67 OSP / *v rámci činnosti súdu vykonávanej pred začatím súdneho konania/* a § 99 OSP /*v rámci schvaľovania súdneho zmiere počas súdneho konania /*.

5, V súlade so Smernicou novelizovať OSP tak, aby súčasťou prvého poučenia zo strany súdu bolo aj poučenie o možnosti riešenia sporu mediáciou a zozname mediátorov a v prípade, pokiaľ to sudca uzná za vhodné možnosť uloženia povinnosti zúčastniť sa **informatívneho stretnutia u mediátora**.

6, Ťarchu trov súdneho konania preniesť na účastníka, ktorý bezdôvodne odmietne vykonať pokus o riešenie sporu mediáciou, bez ohľadu na výsledok súdneho konania.

7, Novelizovať zákon o súdnych poplatkoch – v prípade schválenia súdneho zmiere na základe dohody, ktorá je výsledkom mediácie, súdne poplatky nevracať účastníkom súdneho konania ale priznať ich mediátorovi .

8, Mediáciu začleniť medzi formu právnej pomoci zabezpečovanej Centrom právnej pomoci cestou novelizácie zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi obdobne ako služby advokátov, zapísaných v osobitnom zozname.

*** K bodu 4. programu : Ukončenie zasadania**

Po vyčerpaní bodov programu sa predsedníčka Legislatívnej sekcie AMS poďakovala prítomným členom za účasť a zasadanie ukončila.

Zasadanie bolo ukončené o 19,50 hod.

V Bratislave, dňa 8.12.2010

.....
JUDr. Renáta Dolanská
Predsedníčka Legislatívnej sekcie AMS